

SZARVAS ÉS VIDEKE

TÁRSADALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Beliczey utca 11. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adtnak.
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 Ft. — Félévre . . . 2 Ft.
Negyedévre . . . 1 Ft. — Egyes szám . 3 Kr.
MÉGJELEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház,) hová az előfizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJCAR.

A közművelődés.

Lezajlottak a különböző kongresszusok napjai. Elmondhatjuk, hogy a millennium alkalmával, hadd az évek, a híresztelt kolerajárvány helyett csak a kongresszus-járvány dúl-öngött. Nincs az a társadalmi tényező, mely ne akart volna érvényesülni most az ezredik évben. S mintha az ezredik évet önmagunk megjutalmaztatására akarók felhasználni, ép most álltak elő a kongresszusokon a különböző kenyérkereset módjával elgondolt emberek, hogy saját zsebeikre orvoslást találjanak.

Nem mondom, hogy minden kongresszusnak ez volt a célja, sokan csak mulatni és banketozni akartak, sokakat pedig a szereplési viszketeg hozott össze kongresszusokba, volt azonban néhány olyan kongresszus is, amely üdvös eredményt járt.

Ilyen a tanító kongresszus, mely azonban nem mozgott teljesen a mederben, melyben, mozognia kellett volna, hogy konkrét eredményeket hagyjon hátra, ilyen volt a tűzoltók kongresszusa, föl többet dolgozhattak volna, ilyen most a technikusok kongresszusa és végül ilyen, sőt első sorban ilyen a közművelődési egyesületek országos és nagyfontosságú kongresszusa.

Sok kongresszust tartottak és fog még lefolyni egy néhány, de mindnek összevéve sem tulajdoníthatunk olyan fontosságot, mint a legutóbbinak.

Ép azért első sorban örömmel konstatáljuk a külső sikert. Ott láttuk az összes vármegyéi intelligenciájának számottevő küldöttségeit, a nagy magyar társadalom legkiválóbb tényezőit, a kik csakugyan hivatják arra, hogy a közművelődés felkent bajnokai gyanánt felléphessenek.

Végig tekintettünk a díszes gyülekezeten, melynek célját im összefoglaljuk:

Mi lehet hivatása, közművelődési egyesületek kongresszusának?

Ápolni kell a magyar közszellemet, terjeszteni kell az általános nemzeti művelődést, egységessé tenni az önálló nemzeti államot. A mit nem lehet keresztülvinni és elérni hatalommal, parancsszóval, fegyverrel, azt el kell érnie a nagy magyar társadalom minden megmozgató és megszilárdítási tudó erejének. Fel kell buzogni az ősi jó magyar vértnek és nem szabad nemzetünknek önönmagát a kozmopolita népek közé dobni. Ápolni kell a honzerevet, mely szintén egységet, ápolni kell az állam nyelvét és társadalmi együttműködéssel egységessé kell tenni magát a nemzetet, mely ma még vallásfelekezeti harcok és nemzetiségi izgatások állandó színhelye.

Mik Magyarországon a közművelődési egyesületek? A magyar kultúra hathatós terjesztői. És nem-e az idők, a bekövetkezett nehéz korszak napjai hozták létre ez egyesületeket? Avagy első közművelődési egyesületünk, az Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület nem az idő hozta létre? Nem az idő, a kor teremtette meg az ő embereit, kiknek lelkében felébredt a hazafias vágy, agyában a nemes öntudat, segíteni e haza soknyelvű társadalmán?

Igen, a feltárult veszélyek hajtották hazánk fiainak ezreit a közművelődési egyesületek ihlett táborába. S ezt a lelkesült tábort harcra és munkára készen íme most itt találjuk az ország szívében, hogy a második ezredév küszöbén határozzon és irányt adjon a jövő nagy problémái felett. Leszálltak Erdély bérezeiről az ősi sólymok, elzarándokoltak fellegráikból a felvidékek gyérszámú magyar őrszeméi, mind, a kikben magyar szív, magyar szellem lakozik, idesereglettek a magyar metropolisba, hogy a nagy tényezők, bennük és velük egyesüljenek, tömörüljenek és ezzel akciójuk kiváló fontosságát is feltüntessék. Az impozáns nagyszámú megjelenés a külső

sikert jelenti; a kongresszus határozatai és elfogadott indítványai jelentik a belső sikert, a kongresszus valódi értékét.

Ez a siker egy szóval: A magyar társadalom mozgósítása. Mert ez alkalommal, vallják be és ismerjék el a nemzetiségi is, az egész magyar társadalom és így a magyar nép nevében jöttek össze és határoztak a közművelődési egyesületek, országos tanácskozásukon.

Avagy van magyar ember, ki a közművelődési egyesületek nemes céljával egyet nem értene?

Erre nem is kell felelet. Csak a nemzetiségi gondolkodás és érzék mást; féltik nyelvüket, mit a magyar bántani nem akar; és azt hiszik, hogy nyelvüktől, szokásaiktól, erkölcsüktől akarják megfosztani őket ez egyesületek. Pedig a mi célunk nem egyéb, mint egységesítés erőszak nélkül, a tradíciók tiszteletben tartásával.

A magyar tolerancia; méltanyosság, körültekintés, testvéri érzelmek vezetik polgártársainak megítélésében és nem uralkodni akar testvéreink, hanem az országot akarja uralni és azt akarja, hogy azok, kik ez országban laknak, mind magyaroknak tekintsék magukat, a kik szintén urai ez országnak. A magyar nem ismer jobbágyot, vazalust, alattvalót, csak honpolgárt; a magyar nem ismer „jogtalan népet,” hanem csak kötelességteljesítést kíván haza és király iránt egyaránt minden nyelvű polgártársától.

És ezt jogosan kívánhatjuk meg és kívánhatják meg a közművelődési egyesületek, melyeknek missziója persze nem lehet más, mint a magyar kultúra és a magyarság fejlesztése.

Mi arról nem tehetünk, ha vannak oly elfogult, tulzó irigyeink, kik ezt tőlünk rossz néven veszik. Az állam hivatalos nyelvét az állam iránti tiszteletből is meg kellene tanulnia minden embernek, legyen az szerb, tót, vagy akár román. A többséghez kell alkalmazkodni a kisebbségnek, a kisebbség feltételeit pedig tiszte-

SZARVAS ÉS VIDEKE TÁRSZÁJA

Wagon restaurant.

(Folytatás.)

Ilyenmü remémizencziák, gondolatok, tervek közt szülesolgeti Kont ur a jeges pezsgót. A gyorsvonat tovább rolog. Egy nagyobb városnál megáll egy perczig. Egy két ember szán ki-be. Az etkező kocsiba benyit egy fiatal, magas, szőke terfő. Dívatos öltözkében valami keresett hanyagság van, vonagatban fáradt szellemesség. A tisztelet és leereszkedés vegyes hangján üdvözlí Kont urat. Éz bizalmasan viszóhozza a köszönést s ütessel s egy pohár pezsgóval kínálja meg Dorozsmait Lipótot, leendő sógora lapjának ségéd-szerkesztőjét.

„Hol jár a közügy mártírja ebben az infernalis hőségben?”

„Levelezők egy készülő párbajról értesített. Nagyon pikáns ugy. Kapitális szenzáció. Az ilyen magam intézem el. Az egyik ségédet külön tudósítónknak szerződtettem. Majd guncoskodik róla, hogy ne sekelyesedjek el a dolog. Hát nagyságod mért hagyta el Herkulesfürdőt ebben a javított kiadású kanikutában?”

„Fontos terminusom van a fővárosban, mondá Kont ur jelentős mosollyal.”

A közönség nem is képzeli -- folytatja Dorozsmait -- mennyit kell az újságírónak fáradni és szenvedni, hogy az olvasó nyolcz krajczárért nagy kényelmesen élvezhesse a legújabb híreket. Az események alig érnek rá megtörténni, a követelő közönség már nemcsak napihirt, de tárczát vár rólok!

És mégis annyi idegenből fordított tárcza van lapjainkban.

Mert az eredeti érdekes tárcza drága és nehezen kapható czikk. Én magam otthon a napi események hárszájában most ritkán jutok a hangulat olyan megállapodásához, hogy valóságos és igaz tárczát írjak. Utközben azonban olykor határozottabb hangulatot kelt bennem valami, amit látok, hallok vagy gondolok s ha alkalom van kissé elmélyedni ilyen hangulatba, akkor biztosítva van egy ép és egészséges tárcza születése!

Hát a mostani ut párbaj-szűretének van-e ilyen tárczaböngészete?

Nagyon herczig históriát hallottam. Igen megindító, érzelmes théma. Naiv és modern, nepies és raffinált egyszerű. Minden műelméletnek helyt áll. A karácsonyi számba tartogatom. De előbb felolvassom a Petőfi-társaságban!

Kívánsivá tesz. Nem volna szíves számomra érdekes meséjéből külön szobeli kiadást rendezni egy példányban.

Szívesen. Előleges próbája lehet annak, vajjon beválik-e mesém thémaja. Ugy adom elő, ahogy hallottam. Személyvonaton jöttem. Málókon kiszállottam. Feltűnt nekem a megállóbeli vasutas ritka szép felesége s igen kedves két éves leányuk. Kérdőzkötetem róluk, de csak annyit tudtam meg, hogy Győrinek hívják, harmadfél éve jöttek erre a vidékre, meglehetősen jómódúak és nem igen érintkeznek az emberekkel. De egy ismerősöm, egy Dunántúli való tisztviselő ismerte őket azelőtt is és elmondotta regényüket. Győr gazdag legény volt egy dunántúli faluban, szerette Katát, a nehaj kántor szegény árváját. Kata is szerette a derék, ügycs legényt. De nem engedték, hogy egymáséi legyenek.

Hogy a lemondás könnyebb legyen, a leányt elküldötték. Szobaleánynak adták egy gazdag zsidóhoz; jó dolga volt. A gazdája rávetette szemét a takaros leányzóra, de legkecsagetőbb ajánlatai is sikertelenek maradtak. Égy este egy fiatal orvos volt a háznál vacsorára. Megittak néhány palaczk bort.

A mámoros háziúr sóvár pillantásokat vetett a felszolgáló Katára aztán francziál beszélgetett az orrossal. Unszolta valamire, ez nem akart ráállani; de végre, mintha mégis beleegyeznek, megszólítja Katát, nincs-e valami baja, mert különös rossz szűben van. Kata egészen jól érezte magát. Mégis leültette, megtapogatta erét, fejét s kimondotta, hogy heves láz van kitörőben. Érésen a szemébe nézett, megcizogatta homlokát, ujjait végighuzta arca előtt, erős hangon ráparancsolt, hogy aludjék el s aztán többször mondogatta: már alszik. Kata nem akart, de nem tudott ellenállni; lankadni érezte tagjait, nem tudta mozgatni karját, fejé nehéz lett, szemé becsukódott, elaludt. Mikor éjjel felébredt, a dívánon feküdt; a házi úr épen akkor sompolygott ki a szobából, csak az orvos volt mellette. Most már igazán érezte a lázat. Olyan bágyadt, olyan törődött volt s vére mégis láborgott. Kimondhatatlan szorongást érzett, mintha valami lidércz nyomná és szívna vért, s ő tehetetlenül, kétségbeesve vergődne és nem bírna tőle szabadulni. Ráhaja gyűrűtt volt, mintha lázas álmában nyugtalanul hánykolódott volna. Az orvos csillapító szert keszített, Kata nem akarta bevenni. Aludni ment. Álmában számszorosan gyötörte az, amit az éjjeli ébredéskor érzett. Reggel nem bír többé ott maradni, rémulve haza menekült, s csak Győri karjaiban talált megnyugvást. Pár hónap múlva nagy változás állott be a leány állapotában. Az embereknek éles szemük van felebará-

letben kell tartani a többségnek; azaz a kisebbség magyarosodjék, a többség pedig követelje a magyarosodás mellett a tradíciók, a régi erkölcsök és szokások elpusztulását is.

A magyar többség ezt nem is kívánja; nem akarja, lerombolni a házi tüzhelyeket; csak azt akarja, hogy legyen egy oltár, hova mindnyájan közösen meghessünk áldozni — és ez az oltár legyen; a haza.

Ez oltár szentségét emelni és hogy e szent oltár csakugyan 16 millió ember közös áldozó helye legyen — ez képezi a közművelődési egyletek nemes, nagy feladatát. Ép azért üdvözölve legyenek a magyar közművelődés és kultúra minden apostolai az ország fővárosában; s hazatérve, legyen megáldva otthon folytatott működésük lépésről lépésre!

Beszámoló.

Mint már mult heti számunkban is említettük, ma délután tartja meg beszámolóját Havjár Dani országgy. képviselő.

A szarvasi választó kerület ellenzéki polgárai már hetek óta nagy várakozással néznek a mai beszámoló elé. A mai beszámoló programja a következő:

Reggel 9 órakor 40 tagú küldöttség megy M.-Turra az érkező vendégek fogadtatására.

A vendégek a délutáni vonattal fognak megérkezni városunkba.

Szarvas város független polgársága délután 1 órakor gyülekezik a függetlenségi kör helyisége előtt s onnan vonul ki a vendégek fogadására.

A kocsi a Csáky utcában csoportosulnak s onnan indulnak a vonathoz.

A lovas bandérium pedig a vasúti raktározónál gyülekszik s ott fognak rendbe állíttatni.

A vendégeket Benka Gyula igazgató-tanár fogja a vonatnál fogadni s ezután a menet megindul a fűtczán végig a gymnasium felé s onnan a Kossuth-térre hol a beszámoló tartatik.

A menet elejét a lovas bandérium nyitja meg, melyre mintegy 90-en jelentkeztek, ezután az első magyar fuvó zenekar, utána Kossuth és a többi vendégek, ezután a második zenekar s végül a nép zárja be a menetet.

A Kossuth-térre érve Havjár Dani országgy. képv. fogja beszámolóját megtartani; utána Kossuth Ferencz, Just Gyula, Barabás Béla és Dr. Tóth János országgy. képviselők tartanak beszédet.

Este 7 órakor az „Árpád“ vendéglőben közvacsora tartatik.

taik fogyatkozásaival és gyarapodásaival szemben. Az egész falu csufolta Katát. Csak Győri hitt ártatlanságában, szembeszállt a közvéleménnyel, szakított övével. Kivette anyai örökségét és elvette Katát. Elmentek az Alföldre, ahol eleinte együtt dolgoztak. Aztán közönséges pályaoiri szolgálatot vállalt Győri. Itt szülte meg leányát Kata. A derek férfiú gyöngéd gondnal ápolta a gyermeket és anyját. Értelmessége, szorgalma, pontossága reá irányították előjárói figyelmét, s rábízták a második megállót. Itt példás, boldog életet folytat a kis család.

Kont urnak nagy melege volt. Kidugta volt fejét a kocsí ablakán.

Nos, hogy tetszik önnek tárczám meséje?

Igen érdekes, — szölt Kont ur kissé kellellenül; de én azt mondom, kár ezt tárczának feldolgozni; várja meg a további fejleményeket. Hátha zolai regénytárgy lesz még ebből.

Hej, nagyságos uram, jobb ma egy tárcza, mint holnap egy regény! Az igazi zsurnaliszta különben nem is ír regényeket; azt csak a főszerkesztő teheti, meg a bejáró riporter-gyakornok. — Im közeledünk M. felé; kár, hogy a gyorsvonat nem áll meg, de talán így is megpillanthatjuk az én tárczám hőseit!

A gyorsvonat csak robotgott tovább. Egy kis fordulónál sípolt. Látszott jobbról az állomás; a pálya mellett állt az ör a jelzővel; odább a veteményes kert ajtajára, szép derek fiatal nő támaszkodott. A szemben való kis pázsitos helyről kedves gyermek tipegett feléje. Mindkét keze tele volt mezei virággal. Egy síbte megbottlott; elejtett néhány virágot. Lehajolt, hogy fölsszedje. Nem félt a tiszköló mozdonytól. Mikor déiben a gyorsvonat halad el itt, a gyermek aludni szokott; az asze-

Főispánunk jubileuma.

Tallian Béla, vármegyénk főispánja a folyó évben s éppen szeptember havában tölti be a közszolgálat terén való működésének 25-ik esztendejét. Előkelő megyei tagok részéről mozgalom indított meg, hogy ez alkalomból a törvényhatóság őszi közgyűlésén a megye közönsége részéről üdvözöltsék a jubiláló főispán, ki négy évi itteni működése alatt bokros érdemeket szerzett a megye közönségének nagyra becsülésére és szeretetére.

Mint értesülünk, a megyei tisztikar is értekezletet tartott e tárgyban s ennek megállapodásához képest a teljes tisztikar testületileg (tiszteleg az ünnepély alkalmából a főispánnal s kifejezi szerencsekívánatait.

Tallian Béla főispán, — ki 1851-ben született Somogyban — az 1871. év őszén kezdte meg a közgazgatás terén szolgálatait, még pedig Pozsonyvármegyében mint tb. aljegyző. E minőségében működött Pozsonymegyében 1873-ig, midőn Torontálban, hol birtokai voltak, vállalt közszolgálatot. It is mint tb. aljegyző kezdte meg szolgálatait, azonban már 1874-ben illeti szolgabíró, majd nemsokára t. kanizsai főszolgabíró lett. Ezen minőségben igen kitüntette magát az 1876—77-ik években pusztító, gyakori árvészélyek alkalmával, mely szolgálataiért Ő Felsége is legmagasabb elismerésben részesítette s később koronás arany érdemkeresztel is kitüntettetett.

Tevékeny részt vett Szeged védelmében is, mint a király biztosság tanácsának tagja. 1880. áprilisban torontálmegye főjegyzőjévé s már szeptemberében alispánjává választott meg. Hat évi érdemekben gazdag alispáni munkálkodás után Ő Felsége Somogy megye főispánjává nevezte ki, míg 1892. év őszén Békés és Csongrád megyék főispánjává neveztetett ki.

Négy éve főispánja vármegyénknek s tapintatos, ügybuzgó működésével, szeretetre méltó egyéniségével méltán kiérdemelte, hogy negyedszázados jubileumán Békés megye közönsége lelkesülten ünnepelje azon férfit, kit Ő Felsége legutóbb a Szt. István rend kis keresztjével tüntetett ki, e magas kitüntetéssel méltányolván jeles érdemeit.

Szinészet.

Vasárnap. Bokor József énekes népszínművét „A gyermekasszonyt“ adták. Hevesi Janka (Borcsa) jól adta a mindenkire kacsintó mindenkor nyit s így a látszatra hibás de tényleg hü gyermekasszonyt, ki egész gyerekes örömmel adja tudtára féltékeny férjének, hogy régi szeretője Selyem Ferkó (Rajz) a falujokban van. Igen ügyesen játszott s szépen enekelt csak az a komisz zenekar nem igen akarta, hogy dicsőséget arasson. A zenekar mindig másként játszik mint azt a darab megkívánja s így nem csoda ha a legjobb színésznő is zavarba jön. Egyes énekszámait többször ismételni kellett. Tuboly Klementin (Mariska) nagyon kedves volt kitűnően játszott. Minden egyes fellépéssel bizonyítja, hogy a szereptudás s a lelkiismeretes tanulmány mennyire elősegíti a természetadta talentumot. Aitner Ilka (Csicszeriné) Szabóné

mélyvontat, amely ilyenkor erre jár, megáll az órháznál. Tudja ezt jól a gyermek. Nem akarja ott hagyni virágait.

A mozdonyvezető észreveszi a pályán átszaladó lánykát. Vészelt és ellengőzt ad. Az anya meglátja gyermekét a vonat előtt. Velőtrázó sikoltása tulsívtítja a zakatolást. A gyermek felé rohan. A vonat, lassítva bár, száguld előre. Ki ér hamarabb oda? Az anya! Bal kezét a vonat felé terjeszti, jobbával megragadja a gyermeket, s kirántja pályáról. De magának már nincs ideje. A mozdony leveri. Bal lába a sínen marad. Átrobog rajta a vonat eleje. Most nagy zökkenéssel megáll a vonat. Épen az étkező kocsí van a vonagló asszony felett. Kata ráismer az ablakban megdermedt Kontban egykori gazdájára. „Gyilkos!“ kiált let hozzá.

Mindaz egy negyedperc múlve volt. A kétségbeesett férj most érkezik mejehez. A gyermek riva simul hozzá: „Kéj föl, mama, virágot hoztam.“ Néhány utas kiszáll, köztük egy orvos. Az elalétt asszonyt kiemelik a vértócsából, beviszik az órházba.

„Alászolgája Nagyságodnak!“ szölt Dorozsmai, én itt élek a föltételes leszállás váratlan alkalmával. Érdekel engem, mi történik az asszonnal tovább. Tárczám ismét tragikus fordulót vesz.

Kont ur nem felel. Megréműlve hanyatlak vissza ülésébe. Elföldi szeméit. Hiába. Befelé látnak. Lelke mint száguldó gyorsvonat rohan át élete emlékein, s mindenikén ott piroslík ez asszony vére, s kiáltja feléje: Gyilkos!

Egy idő múlva, az előírt hivatalos formali-ok után, ismét megindul a vonat. Kont felocsodik. Összeszedi magát. Szölitja a pinceszért. „Gargon, encore une bouteille!“

S a gyorsvonat tovább robot véres kerekein.

(Tücsökné) igen jól személyesítették a falu pletykásszonyait. Földváry (Hamvas) jól játszott, minden tekintetben kifogástalan alak volt. Rajz (Selyem) Ferkó) kifogástalanul volt. Pesti (Ugrom Sanyi) humoros mokáival nagy hatást ért el. A mai előadás teljesen sikerültnek mondható.

Hétfő. Shakasperae 5 felvonásos tragoediája került színiure telt ház előtt. A cím szerepet Rakodczay játszott kit oly ritkan, de annál nagyobb élvezettel láttunk a színpadon. Valóban oly nagy hatást kelt minden egyes játéka, hogy nem tudunk vele megtelni, ő az egyedüli színész ki oly élethűen oly odaadással játszik, melyet nálunk nagyon ritkan lehet látni. Bera Paula (Gouerib) Aitner Ilka (Regan) Tuboly Klementin (Cordelia) igen ügyesen és jól adták Lear király leányai szerepét. Faragó (Alban herczeg), Berczi (burgundi fejedelen) igen ügyesen és jól megmondolva játszottak. Morvay (Edgad) a megszokott ügyességgel s azzal a jó betanultsággal játszott melyet már töle igen sokszor láttunk. Rajz (Edmund) a kétszínűséget igen szépen mutatta be s a hálküzdemet is igen hűen játszotta. Torday (Gloster gróf) is igen jól megálta helyét. Pesti (udvari bolond) folytonos derültségben tartotta a karzati közönséget.

Kedden. Zell és Gené 3 felvonásos operetteje a „Koldusdiák“ került színiure. A közönség ma ismét igen közönyösen vette e kitűnő darabot s tüntetőleg távol maradt az előadástól. Nem tudjuk felfogni mi oka annak hogy a rövid pár hétig itt időző színtársulatot oly kevesen látogatják. De ha egy csepürágó komédia jön városunkba azt élvezettel nézik s azt pártolják mert azok művészek! Anday Blanka (Laura) szerepét nagy készséggel és betanultsággal játszotta. Igen jó alakításokat mutatott. Csak arra kérjük, hogy ne csináljon olyan grimaszokat midőn a közönség meglegedésének ad kifejezést s a lámpák elé hívja, mert hát azt hisszük, hogy a közönségnek játszik, s nem az igazgató urnak. (Broniszlava) Hevesi Janka teljes meglegedésünkre játszott, látszik, hogy benne is megvan az akarat. Szabóné (Palmaticza) Nowaluka grófné) minden ízében helyesen fogta fel szerepét. Földváry, Torday s fényesen bebizonyították hogy mire képesek a nekik való szerepben, mely ezuttal igen hatásos volt. Művészi alakításuk nem is ment veszendőbe, mert a közönség többször adott kifejezést tetszésének. Nagy hatást ért el Ferenczy kinél pompásabb ezredést alig láttunk még. Maszkja kitűnően sikerült, s minden mozdulata, minden pillanatára egy öntudatos játék hatását fokozta. Rajz (Wagenheim őrnagy.) Abay (Heinriczi százados.) Békés (Schweinicz főhadnagy) Tuboly (Richthofen hadapród.) Faragó (Komugil zenegróf) Borsodi (Éva) mind kifogástalanul játszották kissé nagyobb szerepüket.

Szerdán. A „Netrodámai toronyőr.“ Hugó Viktor színművét adták. Tuboly Klementin (Esmeralda cigányleány) szerepét. Aitner Ilka (Gervaise) Rakodczay (Don claudé Frolo) Rajz (Phóbus chateaupers) Pesti (Glopin Frouilefon,) cigánykirály szerepét adták nagy sikerrel.

Csütörtökön. „Az idegen nő“ Dunas Sándor 5 felvonásos színművét adták, Tuboly Klementin jutalomjátékául. Habár nem a legalkalmasabb időre tüzte ki jutalomjátékát — mivel az izraelita ünnepek miatt sokan távol maradtak — mégis elég szépszámu közönség jelent meg a kedvenc színésznő jutalomjátékán. Az első felvonás közben midőn Tuboly a színpadra lépett hatalmas virágosó hullott fejére s a virágosó közül hatalmasan tör elő egy remek koszoru melynek fehér és kék szalagján arany betűkkel tündököl „Tuboly Klementinnek a szarvasi diák ismerősei“ s ezenkívül még számtalan virágoktétát nyújtották át neki egetverő hatalmas tapsvihar s óljenzesek között. Tuboly a meghatottságtól alig tudta szerepét megkezdeni. Örömmel üdvözöljük a kedves színésznőt, mert ritka élvezetben részesített. Maga a színiü hangulata de különösen a címszerep hangja oly erős, szinte tultermészetes, hogy a mi közönségünknek egyszerű polgári uralma alatt álló izlését csaknem kihívóan érinté. Hogy ezt a nevelésükkel, erkölcsi felfogásunkkal ellentétes hangot elfogadhattuk, ahhoz művészet kell, művészet az íróban s művészet az előadóban egyaránt. Mert a művészet követelménye, a tiszta igazság — ha olykor nyers is — de hiven a valósághoz oly nagy mértékben adja elő, Tuboly Klementin (Septimonts Katalin) a szerepet elragadtatással s igaz őszinteséggel játszotta. Az asszonyi lélek gyűlölete és szerelme, ereje a jellemek megannyi kisebb vonásai ugy csillogott a gyors jelenetek egymásutánjában mint a magasban ragyogó nap. Finom hangjában az érzés tisztasága csendült

meg, játékaival pedig kellő tanulmányáról és szinpadai otthonosságáról csak ma ismertették meg igazán bennünket. Minden jelenet után hatalmas tapsvihar hívta a lámpák elé a kimerült kedves színésznőt. Bera Paula (Clarksonné) Aitner Ilka (De Rumières marquisné) ma is mint mindig kifogástalanul játszottak. Rakodczay, Morvay, Rajz, Pesti, Faragó, Békés, s valamennyien igen jól játszottak. A ma esti előadásban semmi kifogásolni valót sem találtunk s még a felvonások közben is jól éreztük magunkat, mert nem alkalmatlankodott az a bosszantó zenekar.

Pénteken. Ohnet és Fáy 4 felvonásos színművét a „Vasgyárost“ adták, nagyon kevés közönség előtt. A címszerepet Bera Paula (Claire) játszotta igen ügyesen. Tuboly (Athenais) a megszokott betanultsággal s szorgalommal játszotta. Igen jó volt még Aitner Ilka (Beaulien) is. Morvay (Derblay) szerepét nagy készütséggel s igen művésziességgel adta elő. A mai est teljes sikerét ő aratta. Kunosiné (Susanne) Faragó (Octave) jól betanult szerepüket ügyesen és kedvesen játszották. Jók voltak még Pesti Ferenczi és Rajz.

Szombaton. Dumas Sándor 3 felvonásos operetteje a „Fekete dominó“ került színre. Anday Blanka (Angelo fekete dominó) szerepét Hevesy Janka (Brigitta) Aitner Ilka (Ursula) Tordayné (Gertrud) szerepét játszották. Pesti (Lord Elfort) Földváry (Juliano gróf) Torday (Massarena) szerepét adták elő nagy készütséggel.

Ca. S.

Színházi műsor.

Vasárnap: „Az új honpolgár.“

Hétfőn: „Szerafina“ (Sardon szelleműs színműve.)

Kedden: Földváry József baronista jutalomjáték: „Ripp van Winkle“

Szerdán: „Béni Bácsi.“ (Beöthy László legújabb bohózat.)

Csütörtökön: „A királyné dragonyosa“ új operette. A főszerepet Anday Blanka játssza.

Pénteken: „Bánk-Bán.“

Szombaton: Rajz Ödön jutalomjáték: „A három testőr.“

HIREK.

— **25 éves jubileum.** Novák Kamil törvényszéki elnök 1897. január 1-én ünnepli meg birói pályára lépésének 25 éves jubileumát. — A gyulai birók és ügyvédek ez alkalomból nagyszabású ünnepélyt fognak rendezni.

— **Egy község 150 éves jubileuma.** Töt-Komlós községe vasárnap üli meg fenállásának 150 éves jubileumát. Mint értesülünk, az emlékünnepele e hó 19. és 20-án tartatik meg. A rendező bizottság eddigi megállapodása szerint 19-én délelben a vendégeket fogadja a vasutnál, bevonulás után üdvözlése a városházán az előjáróság és egyház által. Este 6 órakor a „Komló“ szállodában a megyei közművelődési egyesület ülése. Hétfőn istentisztelet, délelben közönség, délután pedig népünnepele.

— **Esküvő.** Filyó György szarvasi tanító e hó 26-án vezeti oltárhoz Si kovics Erzsike kisasszonyt.

— **Új tanító.** A kondorosi evang. egyház második iskolájához tanítóul, a Csabára távozott Pováczay Endre helyébe Welky Béla eperjesi tanító jelölt lett megválasztva.

— **Másodvirágzás.** Gyönyörű orgona-csokrot küldött be tegnap szerkesztőségünkbe Katona István szarvasi lakos. Csodálkozva néztük a harmattal telt kedves virágot, mely a tavasz hírnöke, hogyan kerül ide az őszi napokban, talán elkésett vagy újra tavaszt jött hirdetni? Katona állítása szerint az udvarán lévő orgona minden esztendőben kétszer szokott virágzani s a másodvirágzás sokkal kellemesebb illatu mint az első. Kik kíváncsiak a másodvirágzásu orgonabokrot megtekinteni, Katona szívesen megmutatja azt Bárány utczai kertjében.

— **Hymen.** Dr. Zsivkovics Aladár Kondoros községségi orvos eljegyzé Talassy Margit kisasszonyt Czeglédre, Talassy Imre ügyvéd bájos és kedves leányát.

— **Kerületi gyűlés.** A bányai ev. egyházkerület évi közgyűlése szept. 23-án tartatik Budapesten Fabiny Teofil és Sárkány Sámuel püspök elnöklété mellett. A közgyűlésre a békési espéresség kiküldöttei: Harsányi Sándor és Kevéczky László lelkeszek megbízással, Placskó István jkvi kivonatta; a világiai közül: Dr. Haviár Gyula, Bolla Mihály, Dr. Kicsmárik János, Mikolay Mihály, Haviár Lajos és Székács István.

— **Födött perron.** A vasuti igazgatóság elrendelte, hogy a vásárhelyi vasuti állomáson a peron fölé fedett csarnok állíttassék fel. A csarnok, vasból lesz üvegfüdéllal s még ez év őszén felállíttatik.

— **A szentesi főgymnasium államosítása.** Egészen megbízható kézből vesszük a hírt, hogy a szentesi főgymnasium államosítása, a közoktatásügyi miniszter részére történt fontartással kötött szerződés alapján, tehát úgy, hogy a 16000 frtos tanári nyugdíjalap a városé marad, befejezett tény és Zolnai Károly tanárnak a szentesi állami főgymnasium igazgatójává leendő kinevezetése pár nap alatt megtörténik.

— **Fogorvos.** Kovács J. fogorvos ki pár nap óta városunkban időzik a mai naptól kezdve a Bárány vendéglői lakásáról az új „Árpád“ vendéglőbe költözött. Figyelmeztetjük a fogbajban szenvedőket, hogy Kovács még csak egy hétig időzik városunkban s így igyekezzen mindenki fogbaján segíteni.

— **Nem szabad politizálni.** A földmívelési miniszter egy ujonan alakult gazdasági egyesületnek alapszabályait azon okból nem hagyta jóvá, mert abban az is kimondatott, hogy a gazdasági egyesület politikai tekintetben mindig a szabadelvű irányzatnak hódol. A miniszter ugyanis nem engedheti meg, hogy a gazdasági egyesületek bármilyen politikai iránynak is hódoljanak hanem azt kívánja, hogy azok a politikai vagy vallási tekintetek mellőzésével kizárólag csak a gazdasági műveltség előmozdítására és a jobb gazdasági művelés meghonosítására törekedjenek.

— **Ló-nevelésünk.** A tenyésztő apaállatok jövő évi biztosítására a vármegyén már megállapították a szükségletet. Megállapították, hogy a tenyésztő állatoknak a községek részéről kiszolgáltatandó zabot a kincstár 4 frt 50 krral, a széna mm-ját 2 frttal váltja meg. Kivételesen Gyula, a hol a zab árát 5 frttal és Orosháza, a hol 5 frttal fizeti a kincstár, a jövő idényre az apaállatokat így osztották be; Gyula 5 mén, Csaba 10, de azon esetre, ha az ígért három tájfajtát megkapja, akkor 9, Új-Kigyós 3, Kétegyháza 3, Gyoma 4, Eendröd 2, Pusztá-Földvár 2, Orosháza 5, Töt-Komlós 2, Csorvás 2, Békés 4, Mezőberény 3, Körös-Tarcsa 3, Szeghalom 2, K-Ladány 2, Szarvas 6, Vésztő 2, Csabacsüd 1, Tóniszállás 1, Öcsöd 2, Szent-Andras 2 mént.

— **Halálozás.** Alulrottak az összes rokonok nevében is, mely fájdalommal megtört szívvel jelentik a legjobb férj illetve sógor Keller Jánosnak f. hó 15-én d. u. 1 órakor életének 71-ik és boldog házasságának 48-ik évében, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült teteme e hó 16-án délelőtt 10 órakor a róm. kath. sírkertben tetettek örök nyugalomra. Áldás és béke porai feletti!

— **Amerikai magyar iskola.** Amerikában Bridgeport Conn nevű városban élő magyarok, hogy bebizonyítsák a magyar haza iránti vonalmukat s hogy keblükben a távolban is él a haza iránti szeretet lángja gyermekeiknek magyar szellemben leendő neveltetése céljából egy felekezeti nélküli 4 elemi osztályu nyilvános tanoda megnyitását határozták el. — Nemes áldozatkészségük azonban a kellő anyagi erő hiányában csak a legnagyobb erőmegfeszítéssel lenne kereszttől vihető; ennél fogva az ott élő hazánkiai Magyarország több vármegyéjéhez fordultak segélyért.

— **Rablógyilkos cseléd.** Három év előtt, május 7-én nagy izgatottságot keltett a hír, hogy Öcsödön özv. Pajner Imréné cselédje Szombati Julianna éjnek idején megakartá ölni. Ugy történt a dolog, hogy a mondot éjjelen 3 óra tájban Szombati Julianna belopódzott urnője hálószobájába s a szekrény alá rejtett ásóval rátamadt az alvó asszonyra. Pajner Imréné nem vesztette el leleljenetét, kiugrott ágyából s birokra kelt cselédjével. Nagy nehezen kicsavarta kezéből az ást s az alvó záros reteszt kiszakítván az udvarra menekült, lármájára a szomszédok jöttek segítségére, bementek a szobába s ott találták Szombati Juliannát eltorzult arccal, vérben forgó szemekkel. Rablás büntetése s gyilkosság kísérlete miatt megindították ellene az eljárást s a gyulai törvényszék előtt lefolytatott végtárgyaláskor, mikor Novák Kamil, a törvényszéki elnök fagatta a vádlottat, mi vitte szörnyű tettére, a leány egykedvuen felelte: — Álmomban láthatatlan lények ösztönöztek, hogy gazdámot megöljem s én szót fogadtam! A vizsgálat során is felmerült néhány gyanus körülmény, mi a leány eszelős állapotára engedett következtetést s a végtárgyaláskor Szombati Julianna magaviselete kétségbevonhatlan bizonyítékot szolgáltatott a szakértő orvosok véleménye mellé, hogy beszámíthatatlan állapotban akarta megölni urnőjét. Ily körülmények között az ügyész elejtette a vádat s a nagyváradi ítélőtábla is megerősítette a törvényszék felmentő ítéletét. A kuria büntető tanácsa helybenhagyta a két alsó bíróság felmentő határozatát.

— **A „Pesti Hírlap“** sosem érdemelte meg jobban jó hírnevét, közkedveltségét, a folyó évben. Olvasóinak legtöbbet nyújt és a lehető legjobbat. Oly fényes csoportot képez rendes munkatársainak névsora, hogy azzal ugyancsak egyetlen más újság sem vetélkedhetik. Így, hogy csak a tárca-rovatot említsük, melyre a „Pesti Hírlap“ nál oly rendkívüli gond van fordítva, rendes szerzőtettei tárcaírói a lapnak: Jókai Mór, Mikezath Kálmán, Agai Adolf (Porzó) Tóth Béla Kenedi Géza (Quintus), Murai Károly, Gerő Ödön (Viharos), Kóbor Tamás. akikhez a tárcaíró külső munkatársak egész gárdája csatlakozik. Vezérezikírói közé viszakerült a kedvelt publicista Beksics Gusztáv Színház, sport, vegyes és hírvivata elismerten a leg-gazdagabb. Szerkesztői üzeneteivel egyedül áll a hírlapirodalomban. De egyedül áll az előfizetőinek nyújtott kedvezményekkel is, melyek sorából kiemelkedik a „Pesti Hírlap Naptára“, ez a dus tartalmu, gazdagon illusztrált nagy almanach, melyet minden előfizető teljesen díjtalanul kap karácsonyi ajándékkul. A „Pesti Hírlap“ kiadóhivatala (Budapest, V. Váci-körút 78. szám a.) mindenkinek szívesen küld mutatványszámokat úgy a „Pesti Hírlap“ból mint a „Párisi Divat“ nevű pompás kiállítású heti divatlapból, melyet a lap előfizetői féláron rendelhetnek meg. A „Pesti Hírlap“ előfizetési ára az október—decemberi negyedévre 3 frt 50 kr., a „Párisi Divat“tal együtt 4 frt 50 kr. Aki ujonnan lép az előfizetők sorába, megkapja a szeptember végével kezdődő kitünő francia regény folytatásait, valamint decemberben a „Pesti Hírlap Naptára“-t.

CSARNOK.

Olgának.

*Édes kedves szív barátom
Mért dobog oly hevesen?
Inkább adjon jó tanácsot
Mit tenne a helyemben?*

*Emlékönyvbe kell most írnom.
Mit írjak szív barátom?
Legfőbb elvem úgy is nekem
Mi szívemen az számon.*

*Perczeg a toll . . . barátját hagy . . .
. . . Én mondom, hogy szereted
Szeretete ad majd üdvöt,
Szébb jövődöt, életet!*

*Virág fakad lépte nyomán . . .
Szellő arczát csókolja . . .
Dalos madár legszebb dalát
Csak ő neki dalolja!*

*Én mondom azt, hogy imádom! . . .
No hallja szív barátom,
De bizalmas egy emberke,
Még talán majd megbánom,*

*Illyen én magát hívtam ide
S kértem öntől tanácsot,
Igaz, hogy ez való . . . való . . .
De ha aztán megártott.*

*És, hogy ha majd megharagszik
Éz a szende szőke lány,
Ne engemet okoljanak,
De a szívemet csupán!*

Beczko

HIRDETÉSEK.

Szóló-eladás!

**Mitgos gróf Bolza Pál ur
Jósa és Pál majorjában a
— kanális melletti kertben —
a szőlőtermés kilogrammon-
ként kisebb nagyobb meny-
nyiségben szerdán azaz f. hó
23-án a délelőtti órákban el
fog adatni.**

Dely József.

4-5% mellett

rendes és rendkívüli jelzálogkölcsönöket kieszközöl, valamint a legbonyolultabb conversiókat szintén 4-5%-kal rendez, gyorsan és diszkrét minden előleg nélkül

Herczeg Sándor

Budapest Gyár-utca 19.

